Güney Afrika-İsrail Soykırım Davası

Karar

Güney Afrika, 29 Aralık 2023'te Mahkememize başvurarak, İsrail'in, 7 Ekim 2023'ten bu yana, Gazze'yi hedef alan topyekûn saldırılarının 1948 tarihli Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin ilgili maddelerinde tanımlandığı üzere, bir 'soykırım' suçu teşkil ettiğinin saptanmasını, bu suçun engellenmesini ve bu suçun faillerinin yargılanmasını talep etmiştir. Davacı taraf olan Güney Afrika'nın İsrail'e karşı böyle bir dava açmasının hukuki temelinin olduğu açıktır. Nitekim her iki devlet de Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ne taraf olup, Uluslararası Adalet Divanı'nın bu hususstaki yetkisine ilişkin herhangi bir çekince de koymamışlardır. Bu sözleşmenin 9. maddesi, soykırım suçunun işlendiği iddiasıyla ilgili olarak Divan'a şu ifadelerle yetki vermektedir:

> Sözleşmeci Devletler arasında, bu Sözleşmenin yorumlanması, uygulanması veya yerine getirilmesi ve ayrıca soykırım fillerinden veya Üçüncü maddede belirtilen fiillerin her hangi birisinden bir Devletin sorumluluğu ile ilgili olarak çıkan uyuşmazlıklar, uyuşmazlığın taraflarından birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı'na götürülür.

Dava konusu olan Filistin Sorunu, Birleşmiş Milletler'in 'evrensel' bir örgüt olarak kuruluşu öncesine kadar giden bir sorundur. Öte yandan, Filistin Sorunu, Birleşmiş Milletler'in, 1945'teki kuruluşundan kısa bir süre sonra önünde bulduğu, yani çözmesi beklenen ilk sorunlardan birisi olmuştur. Maalesef, bugüne dek, bu sorun, ne Birleşmiş Milletlerce ne de başka bir uluslararası aktör veya aktörler tarafından çözülebilmiştir. Mahkememiz de vereceği karar ile Filistin Sorunu'nu çözecek değildir. Mahkememizin görevi, İsrail'in Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni ihlâl edip etmemiş olduğunu tespitten ibarettir. Çünkü davalı İsrail devleti sadece bu konuda yargılanmayı kabul etmiş olup, davacı Güney Afrika Cumhuriyeti de soykırım suçunun İsrail devleti tarafından işlenmiş olduğu iddiasıyla Mahkememize başvurmuştur.

Güney Afrika'nın, İsrail'in işlediğini ileri sürdüğü soykırım suçuna ilişkin iddiasını Divan'a getirmesi için, bu soykırımdan doğrudan doğruya zarar görmesi, hukuki bir zorunluluk değildir. Belli bir insan topluluğunu sırf dininden, etnik veya ulusal kimliğinden dolayı kısmen ya da tamamen ortadan kaldırmayı hedefleyen soykırım fiili, uluslararası hukukun âmir hükmü olarak *jus cogens*'a aykırıdır; bu yönüyle, 'uluslararası suç' teşkil eder. Soykırım suçu

‘cürümlerin anası’ olarak uluslararası hukukun korumayı hedeflediği en ağır suç durumundadır. Soykırım suçunun işlenmesi, aynı zamanda, devletlerin uluslararası topluma yönelik *erga omnes* sorumluluğunun da bir ihlâli niteliğindedir. O nedenle Soykırım Sözleşmesi’ne taraf olan her devletin soykırım suçu işlediğini iddia ettiği başka bir taraf devlete karşı mahkememize başvurması, uluslararası hukuka uygundur. Başka bir deyişle, bu davada, hem Güney Afrika’nın İsrail’e karşı dava açma hakkı vardır hem de Divan’ın yargı yetkisi vardır.

Mahkememiz, Güney Afrika’nın açmış olduğu bu davada, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi’ni esas alarak, davacı tarafın, İsrail’in Gazze’de işlediğini ileri sürdüğü soykırım suçunun bütün unsurlarının ziyadesiyle mevcut olup olmadığını incelemiş ve değerlendirmiştir.

Mahkememiz bakımından, İsrail’in, soykırım suçu teşkil ettiği iddia edilen eylemlerinin, bu devlete izafe edilmesi bakımından bir sorun yoktur. Çünkü en üst düzey yöneticilerinden tutun, en alt seviyedeki İsrail Ordusu IDF’nin mensuplarına kadar, İsrail devletine atfedilebilecek tüm eylemler, burada dava konusudur. Bu konuda herhangi bir tereddüt olmadığı gibi, davalı İsrail’in bu kişilerin resmi sıfatlarına yönelik bir itirazı da yoktur. Sadece bu kişilerden bazılarının görevleri bakımından İsrail devletini temsil yetkisine sahip olmadığını iddia etmiştir.

Bu çerçevede, başta İsrail Başbakanı, Cumhurbaşkanı ve bazı Bakanlar olmak üzere, İsrailli yetkililerin, uzun bir süredir İsrail’in kuşatması ve fiili işgali altında bulunan Gazze’de konuşlanmış olan Filistinli direniş güçlerinin 7 Ekim 2023’te bazı İsrail hedeflerine yönelik olarak gerçekleştirmiş olduğu El-Aksa Tufanı olarak bilinen askeri harekât sonrasında, Gazze’ye topyekûn saldırı başlatırken, yapmış oldukları konuşmalar ve verdikleri beyanlar, İsrail güçlerinin silahlı-silahsız ayrımı yapmaksızın Gazze’de yaşayan tüm Filistinlileri hedefe koyduklarını göstermiştir. Nitekim o günden bu yana geçen yaklaşık 21 aylık süre boyunca, İsrail güçleri, sadece silahlı direniş gruplarını hedef almamış, aynı zamanda, bilhassa Savaş Zamanında Sivillerin Korunmasına İlişkin 1949 tarihli dördüncü Cenevre Sözleşmesi’nin, ‘savaş dışı’ olmaları itibariyle, ‘korunmuş kişiler’ olarak tanımladığı sivillerin üzerine ve sivil hedeflere, yapay zekâ programlarını da kullanarak, bomba atarak ya da tank ateşiyle âzami zarar vermeye çalışmıştır. Bu hedefler içinde, evler, işyerleri, okullar, hastaneler ve klinikler, alışveriş mekânları, yardım konvoyları, Birleşmiş Milletler yardım görevlileri ve gazeteciler, akla ilk gelenlerdir. Nitekim şu ana dek Gazze’de 60 bin kadar insan katledilmiş, dahası binlerce kişinin cesedi enkazdan henüz çıkarılamamış, yaklaşık 135 bin Filistinli yaralanmış, on binlerce bina tamamen veya kısmen yıkılmış, ve neticede Gazze bir hayâlet şehir hâline getirilmiştir.

Sanki bütün bunlar yetmiyormuş gibi, burada yaşayan halkın tamamına yakını gidecek hiçbir yeri olmaksızın işgal güçlerince evlerini terke mecbur bırakılmıştır.

Bütün bunların ışığı altında, Güney Afrika'nın İsrail'in işlediğini iddia ettiği soykırım suçunun hem maddi hem de manevi unsurlarının Gazze saldırısında mevcut olup olmadığı değerlendirildiğinde, öncelikle, soykırım suçunun işlenmiş sayılabilmesi için, bir devletin özel saikle hareket ettiğinin ispatlanmasının zaruret arz ettiğini belirtmek gerekir. Burada hukuken bir açmazla karşı karşıya kalmaktayız. Şöyle ki; bir insana ait olan bir duyguyu, yani, sâiki, bir devletten beklemekteyiz. Bu da Mahkememizin ne kadar güç bir sorunu çözme zorunluluğu ile karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Bu noktada ispat konusu olması gereken husus, İsrail adına yapılan eylemlerin, özel kastla hayata geçirilmiş olmasıdır. İsrail devleti, söz konusu eylemlerin işlendiğini genelde inkâr etmemekle birlikte, bunun hukuka uygunluk sebepleri taşıdığını, toplu sivil ölümlerinde devletin bu eylemleri özel bir kasıtla gerçekleştirmemiş olduğunu iddia etmektedir.

Davalı İsrail devletinin, bu eylemlerin hukuka uygunluk sebebi olarak öne sürdüğü temel argüman, 7 Ekim 2023'de, kendi ifadesiyle, başta Hamas olmak üzere, "çeşitli Filistinli terör örgütlerinin" saldırıları sonucu, İsrail'in meşru müdafaa hakkını kullanmak durumunda kalmasıdır. Yani, İsrail'e göre, Filistin'de olanlar, kendisinin meşru müdafaa hakkına dayanarak 'yasal biçimde' kuvvet kullanması nedeniyle zuhur eden olumsuzluklardır.

Davalı devletin avukatları, davacı tarafın İsrail'e ilişkin ileri sürdüğü Gazze'de soykırım suçu işlendiğine ilişkin iddiasının dayanaktan yoksun olduğunu ortaya koymak için, sürekli bir biçimde, Filistinli silahlı grupların 7 Ekim 2023'te İsrail'i hedef alan askeri harekâtının, İsrail'e meşru müdafaa hakkı verdiğini ileri sürmüşlerdir. Bu iddianın en az iki nedenle uluslararası hukukta herhangi bir dayanağı yoktur:

Birincisi, Gazze'yi 1967-2005 arası dönemde resmen (*de jure*), 2005'den bu yana ise, fiilen (*de facto*) işgal altında tutan bir devlet olarak, İsrail'in, Filistinlilere karşı meşru müdafaa hakkından söz etmek, anlamsızdır; aksine, burada meşru müdafaa hakkı olan bir aktör varsa, o da, toprakları işgal altında olan Filistinlilerdir. Bunun nedeni açıktır: BM Kurucu Andlaşması'nın 51. maddesine göre,

> Bu Antlaşmanın hiçbir hükmü, Birleşmiş Milletler üyelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunması için gerekli önlemleri alıncaya dek, bu

üyenin tabii olan bireysel ya da ortak meşru savunma hakkına halel getirmez.

Şayet Filistin'in şu anda 'üye devlet' olarak Birleşmiş Milletler'de yer almaması nedeniyle, meşru müdafaa hakkına sahip olmadığı ileri sürülürse, bu durumda, meşru müdafaa hakkının sırf devlet olmaktan kaynaklanan tabii bir hak olduğu ifade edilmelidir. İsrail, Filistin'in devlet olma iddiasını her zaman reddetmiştir. Lâkin belirtmemiz gerekir ki, Filistin'i bugün 'devlet' olarak tanıyan 147 adet devlet vardır. Öte yandan, Filistin'in devlet olmadığı varsayılsa bile, bu durumda, Filistinlilerin, 'toprakları İsrail işgali altında olan' bir 'halk' olarak, silahlı mücadele yoluyla 'direnme hakkı'na sahip olduğu rahatlıkla ileri sürülebilir. Nitekim özellikle BM Genel Kurulu bünyesinde, bugüne dek, hem hassaten Filistinlilerle ilgili olarak hem de genel olarak işgal altında ya da sömürge yönetimi altında yaşayan halklarla ilgili olarak kabul edilmiş olan birçok karar mevcuttur. Bunlardan 1970 yılında ittifakla kabul edilen 2625 sayılı Dostça İlişkiler Bildirgesi, bu konudaki uluslararası teâmül hukuku kurallarını bünyesinde toplamıştır.

İkincisi, Hamas'ın, İsrail'in ileri sürdüğü gibi, "gözü dönmüş bir terör örgütü olduğu" varsayılsa bile, bu durum, İsrail'in soykırım teşkil eden fiillerinin bu niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. Başka bir deyişle, bir devletin 'vahşi bir terör saldırısına maruz kaldığı' kabul edilse bile, bu durum, mağduriyetini ileri süren devletin 'terör örgütü'nü desteklediği varsayılan insan topluluğunu kısmen ya da tamamen ortadan kaldırma hedefini, uluslararası hukuk bağlamında 'yasal' kılmamaktadır. Nasıl ki, işgalcinin meşru müdafaa hakkı yoksa ve fakat işgale uğramış olan bir devletin ve/veya halkın meşru müdafaa hakkından söz etmek gerekirse, aynı şekilde, işgalcinin sırf büyük bir terör saldırısına maruz kaldığı gerekçesiyle, işgal mağduru bir insan topluluğunu –burada, Filistinlileri- ortadan kaldırmayı hedeflemesi, çok vahim bir uluslararası suçtur. Daha açık ifade etmek gerekirse, soykırım yasağı, devletlerin ya da devlet dışı aktörlerin uluslararası hukuk çerçevesindeki mutlak bir yükümlülüğüdür.

Ayrıca, davacı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin de iddia edip, İsrail'in de inkâr etmediği gibi, gerek Gazze, gerekse de Batı Şeria, İsrail'e ait bir ülke parçası değildir. Mahkememizin daha önce 2004'te verdiği Duvar Kararı'nda belirttiği gibi, İsrail, Filistinlilere ait olan 'işgal altındaki topraklar'da uluslararası hukuka aykırı olarak bulunan istilacı bir devlettir. Filistinlilerin daha İsrail devleti kurulmadan önce self determinasyon hakları olduğu ve bir Filistin devletinin kurulmasının zaruret arz ettiği hususunun Birleşmiş Milletler tarafından onlarca yıldır alınan kararlarda ifade edildiği, Mahkememiz tarafından adı geçen davada belirtilmiştir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 29 Kasım 1947'de kabul etmiş olduğu 181

sayılı kararla İsrail devletinin kurulmasına onay vermiş, ardından 1948'de İsrail devleti kurulmuşsa da, baştan beri, yukarıdaki Genel Kurul kararında da teyit edildiği üzere, Filistinlilerin kendi devletlerini kurma hakları kabul edilmiştir. Ne var ki, İsrail'in uluslararası hukuka aykırı olan toprak işgalleri nedeniyle, bu hak bugüne dek hayata geçirilememiştir.

İsrail'in 2007'den bu yana Gazze üzerinde uyguladığı, kara hava ve deniz ablukası, 1974'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun kabul ettiği ve bugün aynı zamanda uluslararası teâmül kuralı haline gelmiş olan Saldırganlığın Tanımı kararında, açıkça, yasa dışı ilân edilmiştir. Aslında, sadece deniz ablukası bile, bir 'saldırganlık' biçimi olarak tanımlanabilir. Bunu, Birleşmiş Milletlerin çeşitli kararlarında da görmekteyiz.

Sonuç olarak, Filistin'de yıllardır 'saldırgan' durumunda olan İsrail'in meşru müdafaa hakkını kullandığı iddiası, hukuken temelsizdir. Meşru müdafaa hakkını sadece bir taraf ileri sürebilir. O taraf kuşkusuz 'saldırgan' ve 'işgalci' konumda olan İsrail değildir; söz konusu taraf, Filistinlilerdir.

Mahkememizce yapılan incelemede soykırım kapsamında 'suç' teşkil eden vahim ve kapsamlı fiillerin Gazze'de işlenmiş olduğu açıkça görülmüştür. Suça ilişkin pek çok delilin varlığı, suçun maddi unsuru olan *actus reus*'un buradaki varlığını ortaya koymaktadır. Nitekim Gazze'de İsrail saldırılarının başladığı 7 Ekim 2023'ten sonra bir yıldan fazla bir süre boyunca her gün iki yüze yakın insanın katledilmesi ve dört yüze yakın insanın yaralanması, ardından Ocak 2025'te ilân edilen üç aşamalı ateşkes anlaşmasına aykırı olarak İsrail'in Mart 2025'ten bu yana yeniden çok sayıda sivil katliamlarına girişmesi, bütün dünyayı dehşete düşürmüştür. Bu kurbanların üçte ikisi kadınlar ve çocuklardır. Gazze'de yaşayan Filistinlileri kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak, onları su, gıda ve ilaç gibi en temel ihtiyaç maddelerinden mahrum bırakarak sessiz bir ölüme terk etmek, başta beyaz fosfor olmak üzere, tahrip gücü yüksek ve etki alanı geniş, devasa füzeler ve bombalar yoluyla mümkün olduğunca çok insanı katletmek, azami seviyede insanı sakat bırakmak, Filistinlilere vahim düzeyde bedeni ve zihni zarar vermek için özel gayret göstermek, ve ayrıca elden geldiğince yeni doğumları engellemek için hamile kadınları hedef almak, bu soykırım stratejisi içinde *dolis specialis*'i yani özel kasıt unsurunun mevcudiyetini, ve suçun manevi unsurunu oluşturan *mens rea*'nın varlığını, yani suç işleme niyetini, hiç şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya koymaktadır. Burada sözü edilen fiiller Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin 2. maddesinin ilk dört fıkrasında tanımlanan soykırım fiilleriyle bütünüyle örtüşmektedir. Nitekim İsrailli karar vericilerin ve diğer yetkililerin Gazze'ye yönelik olarak İsrail'in başlattığı topyekûn saldırının başından itibaren bu niyetlerini, "Gazze'de kimse masum değil!", "Gazze'yi dümdüz

edeceğiz!", ya da "Gazze'de yaşayanlar hayvansı varlıklar!" türü ifadelerle açıkça ve pervasızca dile getirmeleri ile Filistinlilerin maruz kaldığı korkunç ve kapsamlı katliamlar silsilesi arasında bir illiyet bağı olduğu açıktır. Başka bir deyişle, eylem ile eyleme ilişkin söylem arasında Gazze'de yaşananlar bağlamında çok açık bir irtibat vardır.

Davalı İsrail devletinin soykırım suçu teşkil eden eylemlerinin, 7 Ekim 2023 öncesinden itibaren ele alınması, belki daha isabetli olacaktır. Bu eylemleri kümülatif olarak ele aldığımızda; Yahudilerden gerek dini, gerekse etnik olarak farklılık arz eden Filistinlilere yönelik olarak İsrail devletince yapılanların, bir grubu tamamen olmasa bile, *kısmen* ortadan kaldırmaya yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Burada tartışılması gereken husus, *özel kast*ın var olup olmadığıdır. Davacı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin sunduğu pek çok delilden de anlaşılacağı üzere, İsrail'in soykırım niyet ve iradesini tespit etmek hiç de zor değildir. Bütün bunlar İsrail'in soykırım suçunu bilerek ve isteyerek işlediğini herhangi bir şüpheye yer vermeyecek biçimde ortaya koymaktadır.

İsrail devletinin, mahkememizin daha önce vermiş olduğu bağlayıcı ihtiyati tedbir kararlarına, ve bunların yanı sıra, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin kararlarına, ve, tavsiye niteliğinde de olsa, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun almış olduğu ateşkes kararlarına uymama hususundaki ısrarlı tutumu da, bu konudaki kanaatimizi desteklemektedir.

Bütün bu mülâhazaları dikkate alan mahkememiz, Güney Afrika'nın İsrail'e karşı açmış olduğu soykırım davasında nihai kararını vermiştir. Üç hâkimden oluşan mahkememiz, hem İsrail'in hem de Güney Afrika'nın taraf olduğu Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'ni esas alarak yapmış olduğu inceleme ve yargılama sonucunda, İTTİFAKLA, davacı Güney Afrika Cumhuriyeti'nin İsrail'in Gazze'de işlediğini ileri sürdüğü soykırım suçunun bütün unsurlarının ziyadesiyle mevcut olduğu sonucuna varmış; İsrail'in 7 Ekim 2023'den bu yana Gazze'de Filistinlilere yönelik olarak soykırım suçu işlediğine hükmetmiştir.

Bu hüküm muvâcehesinde, mahkememizin almış olduğu başlıca kararlar şunlardır:

Birincisi, BM Genel Kurul kararlarına ve Güvenlik Konseyi'nin 25 Mart 2024'te (2728 sayılı karar) ve 10 Haziran 2024'te (2735 sayılı karar) almış olduğu kararlara ve uluslararası toplumun bu yöndeki taleplerine uygun olarak, İsrail, Gazze'de derhal ateşkes ilân edecektir. Böylece, Gazze'ye yönelik olarak, İsrail silahlı saldırganlığına ve diğer tüm askeri operasyonlara son verilecektir.

İkincisi, İsrail devleti, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin öngördüğü yükümlülüklerine uygun olarak, bu Sözleşmenin 2. maddesinde ifade edilen ve suç teşkil eden şu fiillere son vermek amacıyla, gerekli tüm tedbirleri vakit geçirmeksizin alacaktır.

a) Başta dil, tarih ve etnik aidiyet olmak üzere, ortak bir kimliğe sahip olduğu kuşku götürmeyen Filistin halkının Gazze'de yaşayan unsurlarının katledilmesine son verilmesi;
b) Filistin halkına mensup olan kişilere vahim düzeyde bedeni ve zihni zarar verilmesine son verilmesi;
c) Grup üyelerinin fiziki olarak kısmen veya tamamen varlığını tehlikeye atacak yaşam şartlarına zorlanmalarına son verilmesi;
d) Grup içinde doğumları engelleyici ya da zorlaştırıcı fiillere son verilmesi;

Üçüncüsü, İsrail devleti, yukarıda sözü edilen ve soykırım teşkil eden fiilleri, bundan böyle işlememe hususunda gerekli tüm tedbirleri alacaktır.

Dördüncüsü, İsrail devleti, 7 Ekim'den bu yana Gazze'de yaşayan Filistinlileri hedef alan soykırım suçunu planlayan, yürürlüğe koyan, teşvik eden, kışkırtan, suça iştirak eden, ve soykırım teşebbüsünde bulunan tüm kişileri bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılayacaktır.

Beşincisi, İsrail devleti, Gazze'ye insani yardımların hiçbir engelle karşılaşılmaksızın ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasını derhal temin edecektir. Bu çerçevede, gıda, içecek, ilaç ve başka tedavi ve ameliyat malzemelerinin hiç gecikmeksizin Gazze topraklarına girişi sağlanacaktır. Ayrıca, Gazze'de yaşayan Filistinlilerin hayatının bundan böyle 'daha katlanılır' hâle gelmesi için, âcilen ihtiyaç duydukları elektrik ve yakıt gibi temel ihtiyaç maddelerine erişimleri sağlanacaktır.

Altıncısı, İsrail devleti, 2007'den bu yana Gazze'ye yönelik olarak uyguladığı ve bu yönüyle hem bir insanlık ve savaş suçu teşkil eden hem de soykırım suçuna zemin hazırlayan askeri kuşatmaya ve topyekûn ablukaya derhal son verecektir.

Son olarak, İsrail devleti, Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi'nin 2. ve. 3. maddelerinde tanımlandığı üzere, Gazze'de işlenen soykırım suçunun bütün süreç ve unsurlarına ilişkin olarak delil teşkil eden tüm resmi ve gayrı resmi belgelerin ve raporların imha edilmesini engelleyeceği gibi, bunların muhafazası için gerekli her türlü

ihtimamı gösterecektir. Ayrıca, İsrail devleti, soykırıma ilişkin olarak inceleme ve sorgulama yapılmasına imkân sağlamak amacıyla, topraklarını uluslararası denetime açacaktır. Bunların yanı sıra, gelecekte, yine Filistin halkını hedef alabilecek olası soykırım girişimine engel olunması maksadıyla, söz gelimi, Birleşmiş Milletler tarafından kendilerine yetki verilecek uzman ve gözlemcilerin İsrail içinde düzenli aralıklarla denetim ve teftiş yapmasına imkân sağlama hususunda herhangi bir engel çıkarmayacaktır.

Böylece mahkememiz kendisine tevdi edilmiş olan görevi îfâ etmiş bulunmaktadır.

Bu noktada duruşmayı sona erdiriyorum.

Hakim

DOÇ. DR. ABDÜLKADİR AKIL